

တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ပၣ်ဖျါ

လၢယုၤဖေၣ်သီ, ၂၀၁၈န့ၣ် / KHRG လံာ်ကတြၢ်နီၣ်ဂံၢ်-18-41-11

မုၢ်တြၢ်တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ပၣ်ဖျါ: ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်ဖဲ
လုၤသီကီၢ်ဆၣ်လၢယနူၤအါရံၤ ၂၀၁၈န့ၣ်

တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ပၣ်ဖျါတဘျီအံၤပၣ်ဖျါဝဲ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအကဲထီၣ်အသး ဖဲလုၤသီကီၢ်ဆၣ်
အပူၤတဖၣ် ဖဲလၢယနူၤအါရံၤ ၂၀၁၈န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် ဒ်အမ့ၢ်တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤ
ထီၣ်သးကလၢတဖၣ်, တၢ်မၤလဲၢ်ထီၣ်တၢ်ပၣ်ဟီၣ်ကစီၤ, ဒီးတၢ်ဆုၤထီၣ်အါထီၣ်သးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်, သးသီလုၤဖးဒိၣ်
ဒီးသီလုၤဖးဒိၣ်ဘၣ်က့ၤ (backhoes) လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်လီၤတၢ်လၢ ကဘျီလဲၢ်ထီၣ်အသးသီလုၤက့ၤလၢသးတၢ်
ဟူးတၢ်ဂဲၤအကီၢ် ဖဲလုၤသီကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြၢ်ကီၢ်ရၣ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတၢ်တိၣ်က့ၤသ့ၣ်တဖၣ်
အံၤတအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံးန့ၢ်ဆိတၢ်ပျဲလၢ ခုၣ်အဲၣ်ယုၤကညီဒိကလုၤစၢဖျိၣ်ကရၢ်ဒီး လီၢ်ကစီၤကမ့ၢ်ဖိတဖၣ်အအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် လီၤ.

တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ပၣ်ဖျါ | လုၤသီကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြၢ်ကီၢ်ရၣ်(လၢယနူၤအါရံၤ ၂၀၁၈န့ၣ်)

တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ပၣ်ဖျါလံာ်တဘျီအံၤ ဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်ဖျိပျီပုၤပုၤမၤသကိးတၢ်ဖဲ မုၢ်တြၢ်ကီၢ်ရၣ် လၢအဘၣ်တၢ်န့ၣ်
လိအိၣ်လၢ ကညီဂုၢ်ဝိခွဲးယၢ်ကရၢ် KHRG လၢကမၤနီၣ်မၤယါ တၢ်မၤဘၣ်ဒိပုၤဂုၢ်ဝိခွဲးယၢ်အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်ဖဲလီၢ်
ကစီၤပုၤန့ၣ်လီၤ.¹ လံာ်ပၣ်ဖျါတဘျီအံၤဘၣ်တၢ်ဒီးန့ၢ်အိၣ်ဖဲလၢယနူၤအါရံၤ ၂၀၁၈န့ၣ်ယုၤဒီးတၢ်ကစီၣ်အကတဖၣ်လၢအမ့ၢ်

¹ ကညီဂုၢ်ဝိခွဲးယၢ်ကရၢ် KHRG န့ၣ်လိဝဲပျီပုၤပုၤမၤသကိးတၢ်တဖၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤမုၢ်ထီၣ်တကပၤလၢကမၤနီၣ်မၤယါ
တၢ်မၤအမၤပယုၤတၢ်ကဲထီၣ်သးတဖၣ် ခိဖျိတၢ်ပၣ်ဖျါတဖၣ် ဒ်တၢ်ပၣ်နီၣ်တၢ်အတီၤပတီၢ်တၢ်မၤအက့ၤအသိးဒီး မၤဝဲ
တၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွဲးဒီးသဝီဖိအကတဖၣ်, ကွဲးဖျါထီၣ်ဟီၣ်ကစီၤတၢ်ပၣ်ဖျါတဖၣ်လၢဘၣ်ယးဖဲ တၢ်လီၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ညီ
န့ၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ကွဲးထီၣ်ဝဲ တၢ်မၤနီၣ်မၤယါပုၤဂုၢ်ဝိခွဲးယၢ်တၢ် မၤအပယုၤအလံာ်ပၣ်ဖျါအခါ ပျီပုၤပုၤမၤတၢ်ဖိ
တဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအိၣ် လၢကမၤနီၣ်မၤယါဝဲတၢ်မၤပယုၤပုၤဂုၢ်ဝိခွဲးယၢ် လၢအဝဲသ့ၣ်ဆိမိၣ်လၢအကါဒိၣ်တ
ဖၣ်ခိဖျိတၢ်မၤလီၤတၢ်တၢ်ဂုၢ်တၢ်က့ၤတဖၣ်လၢ တၢ်ဂုၢ်ခိၣ်ထံးတဖၣ်လၢက့ၤအါဘိဒီး ဒ်ပမၤန့ၢ်အိၣ်လၢဂံၢ်ခိၣ်ထံးအသိးဒီး
တၢ်ကဲထီၣ်သးအတၢ်ဆိတလဲအတၢ်ထီၣ်သတြၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တက်ကဲထိပ်သားတက်ဟ်ဖျါအဂ ၂၃၁၊ တက်ထံၣ်လိာ်သံကွာ်သံဒီး ၂၃၁၊ ဟီၣ်ကဝိတက်ဟ်ဖျါ ၂၁၇၃၊ တက်ဂီၤ ၂၂၁၇၃ဒီး တက်ဂီၤမူ ၃၃၁လၢဘၣ်တက်ဆုာ်ထီၣ်အိၤလၢမုာ်တြီၢ်ကီၢ်ရၣ်န့ၣ်လီၤ.²

(၁) တပတီၢ်-တက်ကဲထိပ်သားအဂၢၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲး

တက်ကဲထိပ်သားအကလုာ်	သုးတက်ဟူးတက်ဂဲၤ
တက်ကဲထိပ်သားမုာ်န့ၣ်မုာ်သီ	လၢယနူၤအါရံၤ ၂၀၁၈န့ၣ်
တက်ကဲထိပ်သားတက်လီၢ်တက်ကျဲ (သဝီ, ကရၢၢ်, ကီၢ်ဆၣ်, ကီၢ်ရၣ်)	ခုပူၤကရၢၢ်, လူၤသီကီၢ်ဆၣ်, မုာ်တြီၢ်ကီၢ်ရၣ်

ပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တက်တဂၤအဂၢၢ်အကျိၤ	
မံၤ	စီၤ၁---
သးနံၣ်	၆၀
မုာ် ခွါ	ပိာ်ခွါ
ကလုာ်	ကညီ
ဟံၣ်ဖိဃီဖိအိၣ် တအိၣ်	ထီၣ်ပှၢ်
တက်ဖံးတက်မၤ	ထူစံာ်
တက်ဘျီတက်ဘါ	မိာ်လုာ်ပာ်လၢ
တက်ဟံမုၤဒါ လီၢ်လၢ	သဝီသးပှၢ်
အိၣ်ဆိးဒုသဝီ	က---သဝီ

ပုၤလၢအမၤအပယုာ်တက်တဂၤအဂၢၢ်အကျိၤ				
မံၤ	လီၢ်လၢ	သုးကျိၤ/ သုးရၣ်/ သုးတြီၢ်	အိၣ်သ့ၣ်လီၤသးလီၢ်ကျဲ /သုးကလၢ	အခိၣ်အမံၤဒီးလီၢ်လၢ
-	-	-	ထံထီၣ်ပာ်	-
-	-	-	ယီၣ်ဒိခိၣ်	-

² လၢတက်ကမၤဂ့ၤထီၣ် KHRG အကျိၤအကျဲတဖၣ်ဖျါဖျါဖျါ ကဂ့ၤထီၣ်အဂီၢ်ဒီး ဒ်သိးကန့ၢ်အါထီၣ် တက်ဆဲးကျိး အတက်လဲၤခိဖျါတဖၣ် လီၤလီၤဒေၣ်ဒဲးဒီး သဝီဖိလၢကီၢ်ပယီၤထးခိတကပၤအတက်ထံၣ်တက်ဆိကမိၣ်တဖၣ် ဒီးဒ် KHRG အတက်ပညိၣ်အိၣ်ဒဲးအသိး လၢကတီၣ်ထီၣ် တက်ကစီၣ်လၢဒီးန့ၢ်ဘၣ် လၢပျီပူၤတဖၣ်ခဲလၢာ် ဖဲဘၣ်တက်မၤအိၤဒ်အကျိၤ အကျဲအိၣ်ဒဲးအသိးဝံၤဒီး တက်ကျိၣ်ထံအိၤ ဒီးတက်ကွာ်ကဒါကူၤ ပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တက်အဂၢၢ်အတက်ဘၣ်တက်ဘၢအဂီၢ်ဒီး ဘၣ်တက်မၤဘၢအဂၢၢ်အကျိၤလၢအကါဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်ဟ်ဖျါလၢအဘူးအ တက်အဂၢၢ်တဖၣ် ဘၣ်တက်နီၤဖးလီၤဆု တက်ကစီၣ်အကလုာ် တက်ဂ့ၢ်တက်လီၢ်တက်ကျဲ ဒီးအနံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မုာ်ဘၣ်သးဖးအါထီၣ် တက်ဂ့ၢ်အဂၢၢ်လၢအဘၣ် ထွဲလိာ်သးတဖၣ်တခါစုာ်စုာ်အဂီၢ် ဝံသးစူၤကွာ်ဘၣ်လၢKHRG တက်ကစီၣ်သန့တက့ၢ်.

-	-	-	ဆည်လီကွီ	-
-	-	-	ကွဲကွီခိုင်	-

(၂)ပတီတပတီ-တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအကံၢ်အစီ

၁.ရဲပွဲးပုၤနဟံးန့ၢ်တၢ်ကဲထီၣ်သးတခါအံၤတဆီဘၣ်တဆီတက့ၢ်.
 ယုၤ (KHRG လီၤကဝီၤပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိ) ထံၣ်လိာ်သးဒီး က---သဝီသးပုၤ စီၤခ--- လၢအသး နံၣ်အိၣ်
 ဖိဝနံၣ်အံၤ ဖဲလၢယနူၤအါရံၤ ၂၉သီ, ၂၀၁၈နံၣ် ဖဲ လ---တၢ်လီၤ, ပနၢ်အ့ၣ်ပၤခိၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ, ခုပုၤကရူၢ်,
 လူၤသီကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၢၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကွဲးနီၣ်ပုၤလၢဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤတဂၤစုၣ်စုၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်အံၤအမ့ၢ်အတီၤလၢကျဲၤလဲၣ်.
 တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲတီၢ်ခိၣ်ဖျိလၢ တၢ်ကဲထီၣ်သးတဖၣ်အံၤအိၣ်ဘူးဝဲဒီးစီၤခ--- အိၣ်ဆိးတၢ်
 လီၤန့ၣ်လီၤ.

(၃)ပတီတပတီ-ပၢ်ဖျါတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်အကျိၤလၢလၢပုၤပုၤတက့ၢ်

ပၢ်ဖျါတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်အကျိၤလၢလၢပုၤပုၤတက့ၢ်.
 ယုၤ (KHRG လီၤကဝီၤပုၤမၤသကိးတၢ်ဖိ) ထံၣ်လိာ်သးဒီး က---သဝီသးပုၤ စီၤခ--- ဖဲ လၢယနူၤ အါရံၤ
 ၂၉သီ, ၂၀၁၈နံၣ် ဖဲလ---တၢ်လီၤ, ပနၢ်အ့ၣ်ပၤခိၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ, ခုပုၤကရူၢ်, လူၤသီကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရၢၣ်
 န့ၣ်လီၤ. က---သဝီသးပုၤအံၤပၢ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ အသဝီပုၤဟံၣ်ခိၣ်အိၣ်ဝဲၣ်ဖျါဒီး ပုၤနီၣ်ဂံၢ်အိၣ်ဝဲၣ်ၣ်ၣ်ၣ်
 န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မၤအိၣ်ဝဲခုးလၢအတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိၣ်သးသမူအ ကီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖဲတၢ်မၤ
 အဂၤလၢကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဟံၣ်ဃီတၢ်ဟဲန့ၣ်အဂီၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ခုၣ်အဲၣ်ယုၤ မ့ဆဲးလီၤစုမုၢ်ကျါလၢထံ
 ကီၢ်ဒီဘၣ်တၢ်ပတုၣ်တၢ်ခး (NCA) ဒီးကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ဝံၤသန့က့, လီၤကဝီၤ ကမ့ၢ်ဖိတဖၣ်ခိၣ်ထံၣ်လိာ်သး
 ဒီးကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သုးမုၢ်ဒိၣ်တဘျီ ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်လၢလၢအဝဲသ့ၣ်အ ကီၢ်တအိၣ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒဲလဲၣ်ဂ့ၢ်ဒဲလဲၣ်ဂ့ၢ်, ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သုးမုၢ်ဒိၣ်တဖၣ်တထီၣ်ဒုးလၢလီၤကဝီၤကမ့ၢ်ဖိတဖၣ်ဘၣ် ဒီးလီၤကဝီၤ
 ကမ့ၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်လဲၤက့ၤဖဲမၤဘၣ်သဘျီ ဒိၣ်န့ၣ်ဒီးလၢအပူၤကွံၣ်တချုးလၢတၢ်မၤထံ ကီၢ်ဒီဘၣ်တၢ်ပတုၣ်
 တၢ်ခး (NCA) ဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သန့က့, လီၤကဝီၤကမ့ၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ အိၣ်ဒီးဒုၣ်လၢတၢ်ဘၣ်
 ယိၣ်ကီၢ်ဂီၤလၢ အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ပုၤလၢကီၢ်ပယီၤပဒိၣ် သုးမုၢ်ဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ
 ကဟူးဂဲၤထီၣ်ဘၣ်ဖုးအဝဲသ့ၣ်တကတီၢ်ဂ့ၢ်တကတီၢ်ဂ့ၢ်သ့အဃိ ဖဲအဝဲသ့ၣ် ဘၣ်ခိၣ်ဝဲ လီၤကဝီၤလၢ
 ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သုးအိၣ်ဆီလီၤသးတဖၣ်အခါ အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးသန့အသးဒီး ခုၣ်အဲၣ်ယုၤဘၣ်ဘၢဒီး
 ကညိဒီကလုာ်ဂၤသး (KNDO) သုးဖိတဖၣ်ဆုၤအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အဃိခုၣ် အဲၣ်ယုၤမ့တမ့ၢ် KNDO
 သုးတဖၣ်မ့တလဲၤလုာ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တခိၣ်ဝဲကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သုးအိၣ်ဆီလီၤသးဟီၣ်ကဝီၤ
 ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သုးမုၢ်ဒိၣ်တဖၣ်ဆုၤအါထီၣ်သုးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ဒီး မၤဂ့ၢ်ထီၣ်ကျါထီၣ်ဝဲအသုးလၢတဖၣ်လၢ
 ခုပုၤကရူၢ်ဟီၣ်ကဝီၤပုၤ ဒီးမၤလဲၤထီၣ်စ့ၢ်ကိးအတၢ်ပၤဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ် ဖဲကွဲကွီခိုင်တၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပ
 ယီၤပဒိၣ်သုးမုၢ်ဒိၣ်တဖၣ်အိၣ်ဆီလီၤအသးဖဲ ယိၣ်ဒီခိၣ်, ထံထီၣ်ဟံၢ် ဒီး ဆၣ်လီၤကွီ ခုပုၤ ကရူၢ်တဖၣ်အပူၤ

န့ၣ်လီၤ. ဖဲလါယနူအါရံၤ ၂၀၁၈နံၣ်အပူၤ, ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သုးသ့ၣ်တဖၣ်ဆှာထီၣ်ဝဲ သိလ့ၣ်ဘၢၣ်ကျဲးဒိၣ် (backhoe) တခိၣ်ဒီးသုးသိလ့ၣ်တခိၣ် လၢတၢ်ကတုၤသိလ့ၣ်ကျဲးလၢအသုးမ့ၢ် ဒိၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလါယနူအါရံၤ ၁၈၀၀ ၂၀၁၈နံၣ်အပူၤ ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သုးတဖၣ်အံၤ ဆှာအါထီၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲ အသုးတၢ်အိၣ်လၢအသုးသိလ့ၣ်ဖးဒိၣ် ၂၅ခိၣ် (ဆူခူပူၤကရူၢ်) န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်သုးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤပၢ်လီၤဝဲ တၢ်အိၣ်ဒ်အမ့ၢ်ဘုးသး၅ထၢၣ်ဒီး၁၅ထးဝါအိၣ်သိအိၣ်၁ကၤလၤ(၁၅လံထၢၣ်)လၢသဝီဖိလ့ၢ်ထီၣ်လ့ၢ်လီၢ် ကျဲကဟ်ဘၢၣ်ဆၣ် သဝီဖိတဖၣ်တဟံးအိၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်အံၤနီၤ တၢ်ဘၢၣ်န့ၣ်လီၤ.

(၄)ပတီၢ်တပတီၢ်-တၢ်ယုန့ၢ်အခွဲး

မ့ၢ်ပုၤလၢအတူၢ်ဘၢၣ်တၢ်တဖၣ်ဟ့ၣ်ပုၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢပကသုတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတခါအံၤဒါ, ဟ့ၣ်ပုၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢပကသုတၢ်ဂ့ၢ်အံၤလၢကျဲးလဲၣ်.

ပုၤလၢအဟ့ၣ်ပုၤတၢ်ကစီၣ်တၢ်အံၤ ဟ့ၣ်တၢ်ပျဲလၢ KHRG ကသုဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤလၢတၢ်စးကျဲးရၤ လီၤအီၤအဂီၢ် ဒ်သိးဒီးခွဲးအဲၣ်ယုၣ်ခိၣ်နီၤဒီး ကညီဖိလၢထံၤချၢကီၢ်ချၢတဖၣ် ကသ့ၣ်ညါဘၢၣ်ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဖဲတကီၢ်ခါအကတီၢ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

Mu Traw (Hpapun) District

Karen Human Rights Group (KHRG)